

إنا أعطيناك الكتاب
فمنه أنبأ بنبأك
الذي نزلنا به
الذي نزلنا به

فاطمی معارف‌های

حوزه علمیه الزهراء - ارومیه

نام: فاطمه، زهراء علیها السلام

کنیه های مشهور: ام الحسن، ام الحسین، ام ابیها، ام الائمه

مشهورترین لقبها: سیده نساء العالمین، بضعة الرسول، بتول، صدیقه، راضیه، مرضیه، مبارکه، طاهره، مطهره، عذراء، زکیه، محدثه، صغیه، سیده، عابده، مظلومه، حکیمه، تقیه، حبیبه، کامله، رؤوفه و...

پدر: حضرت محمد بن عبدالله صلی الله علیه و آله پیامبر عظیم الشان السلام.

مادر: خدیجه علیها السلام بنت خویلد

محل تولد: مکه

سال تولد: سال دوم، بعثت، و به روایتی سال پنجم.

روز میلاد: بیستم جمادی الثانی.

نام همسر: علی بن ابی طالب علیه السلام، پسر عموی پیامبر اسلام.

فرزندان: حسن علیه السلام، حسین علیه السلام، زینب کبری، ام کلثوم و یک فرزند سقط شده به نام محسن.

زمان ازدواج: رجب یا ذی الحجه سال دوم هجرت در مدینه.

مدت زندگانی با علی علیه السلام: نه سال

میزان مهریه: ۴۰۰ مثقال نقره مسکوک

خادمه آن حضرت: فضه نام داشت که خود دارای فضائل و مناقبی است، از آن جمله این که حافظ تمام قرآن بود.

شهادت: در سال یازدهم هجری

محل دفن: پنهان است

تعداد احادیث و روایات باقیمانده درباره آن حضرت: حدود ۲۰۰۰ مورد

تعداد سخنان باقیمانده از حضرت فاطمه علیها السلام: حدود ۱۳۰ مورد

تعداد اشعار باقیمانده از آن حضرت: حدود ۲۹ قطعه

تعداد خطبه های باقیمانده از آن حضرت: ۲ قطعه

سایر آثار علمی باقیمانده از آن حضرت: مصحف علیه السلام که به خط همسر گرامش علی علیه السلام نوشته شده و در نزد فرزندان آن حضرت بوده و هم اکنون در دست حضرت قائم علیه السلام می باشد.

سیاست فاطمی

حضرت زهرا علیها السلام در تمام ابعاد شخصیتی از جمله جایگاه و مشی سیاسی بی نظیر بود. محور سیاسی فاطمه علیها السلام از

همراهی علی برای باز پس گیری حق خلافت شروع شده و با دفاع همه جانبه از علی علیه السلام در جریان بیعت گیری ابوبکر و عمر ادامه می یابد و پس از آن با غضب فدک و تلاش ایشان برای باز پس گیری فدک به آخرین گام سیاسی زهرا علیها السلام یعنی اعلان قهر با غاصبان و وصیت بر کفن و دفن مخفیانه، منتهی می شود.

پس از رحلت پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و غضب حق خلافت امام علی علیه السلام، فاطمه علیها السلام همواره با ولی امر زمان خود همراه بود، اما هرگز نمی توانست با ابوبکر بیعت کند بنابراین به در خانه انصار و اهل مدینه رفت تا به کمک آنها، حق خلافت خویش را باز پس بگیرد و در تمام این مراحل، فاطمه علیها السلام او را همراهی کرد؛ اما امام وقتی دید تنها و بی یاور است، به سکوتی طولانی مجبور شد و تصمیم گرفت برای رهایی از بیعت با ابوبکر، با در پیش گرفتن روشی میانه به جمع آوری و تدوین قرآن بپردازد؛ اما آنها دست بردار نبودند و برای بیعت به در خانه ی علی علیه السلام یورش بردند.

اولین اقدام سیاسی حضرت زهرا علیها السلام ممانعت از ورود عمر و اطرافیانش برای بیعت گرفتن از علی علیه السلام بود، اما عمر بعد از تهدید آتش زدن خانه ی زهرا علیها السلام با اهلس، آن را عملی ساخت.

دومین اقدام فاطمه علیها السلام این بود که مردانه جلوی عمر را گرفت و صدا به ضجه و شیون بلند کرد تا شاید مردم از خواب غفلت بیدار شوند اما پاسخ گریه و شیون زهرا علیها السلام در دفاع از ولایت، فرود آمدن شمشیر عمر بر بازو و پهلوی مبارکش بود. سومین اقدام شجاعانه زهرا علیها السلام هنگام دستگیری امام که شجاعانه پیش رفت و دامن علی علیه السلام را گرفت و فرمود: نمی گذارم همسر را ببرید که قنفذ با ضربه ی تازیانه بازوی مبارکش را متورم ساخت.

در میان ازدحام جمعیت و فشار بین در و دیوار پهلوی بانو شکست و طفل او سقط شد؛ اما باز هم از پای ننشست، وقتی به خود آمد و دید امام علیه السلام را برای بیعت به مسجد برده اند با تعدادی از زنان بنی هاشم روانه مسجد شد و فرمود: دست از سر پسر عمویم بردارید و الا به خدا سوگند گیسوانم را پریشان می کنم؛ پیراهن رسول خدا صلی الله علیه و آله را بر سرم می افکنم و به درگاه خدا، ناله کنان بر شما نفرین می کنم و به سوی قبر پیامبر صلی الله علیه و آله رهسپار شد تا اینکه به قصد اطاعت از فرمایش امام علی علیه السلام به واسطه ی سلمان به

استدلال های قانونی:

۱. تصرف فعلی دلیل ملک است (طبق قواعد بین الملل) و زهرا علیها السلام ۴ سال جلوی چشمان مردم، فدک را در تصرف داشت .
۲. غصب قبل از محاکمه و بیرون کردن نماینده ی حضرت زهرا علیها السلام از فدک بدون اعلان قبلی.
۳. مدعی باید شاهد بیاورد نه مدعی علیه .
۴. مدعی علیه قسم می خوردند در حالیکه آندو به قسم خوردن حضرت صدیقه طاهره علیها السلام، تن ندادند.
۵. جعلی بودن حدیث (النبی لایورث) و مخالفت آن با آیات ارث و ارث انبیاء.
۶. ارث بردن هرکس از پدرش بدون استثناء شدن زهرا علیها السلام.
۷. ارائه شاهد بر اعطایی بودن فدک و ردّ شاهدان زهرا علیها السلام با بهانه های واهی.
۸. اعطایی بودن (ارث نبودن) فدک و پاره کردن سند حضرت زهرا علیها السلام.
۹. جرم بودن اتهام صاحب ید بخاطر زیر سوال بردن شخصیت مدعی علیه (حضرت زهرا علیها السلام)

استدلال های اخلاقی - وجدانی:

۱. مراعات مالی محترمانه
 - * طبق فرمایش پیامبر، فرزندان هرکس باید بعد از او مورد احترام باشند.
 - * تصریح پیامبر صلی الله علیه و آله هنگام اعطاء فدک به زهرا علیها السلام و تصریح زهرا علیها السلام هنگام غصب آن بر اینکه فدک برای نسل زهراست.
 - * خطاب زهرا علیها السلام به ابوبکر که اگر فدک مال تو بود و من مطالبه می کردم باید آن را به من می دادی و اکنون که مال من است، از من می گیری.
 - * اهل بیت علیهم السلام فقط فدک را داشتند.
۲. دفاع از عزیزان هر قوم
 - * سکوت مردم در حالیکه قدرت بر دفاع از حضرت زهرا علیها السلام داشتند.
 - * اتفاق مردم بر باطل و اجتماع آنها بر عذر و مکر و حيله .
 - * گفتار حضرت که گویا چشم محمد صلی الله علیه و آله را دور دیده اید و منتظر رحلت او بودید.
 - * گفتار حضرت درباره ی عجله مردم بر عهد شکنی و کمک به غاصبان.
 - * حمله ی کلامی حضرت به حالت بی اعتنائی فوق

خانه بازگشت. این مبارزه ی کوتاه مدت زهرا علیها السلام در دفاع از امام خویش اثرات بسیاری داشت . ۱ روز پس از رحلت رسول خدا صلی الله علیه و آله و در حالیکه فاطمه علیها السلام با پهلوی شکسته در بستر آرمیده بود، خبر آوردند که فدک از دست رفت. مأموران ابوبکر به دستور او، نماینده ی حضرت زهرا علیها السلام را از فدک اخراج کرده و آن را همچون خلافت به تصرف خویش در آورده بودند از این پس نوبت آن بود که بانوی سیاست مدار اسلام، حق خویش را مطالبه کند.

سیاست های خاص حضرت زهرا علیها السلام، درباره ی غصب فدک، ارائه ی مجموعه ی کاملی از استدلال های اعتقادی، قانونی و اخلاقی بود که البته به مناسبتی که ذکر هر مطلب لزوم داشت، آنها را طبق اقتضای جوّ حاکم ارائه می فرمود.

استدلال های اعتقادی:

۱. شاهد خواستن از سیده ی نساء اهل الجته یعنی این عنوان را برای ایشان و صداقت کلام او را (که فدک از آن من است) نمی پذیرند.
۲. بعد از اعتراف گرفتن زهرا علیها السلام از آنها مبنی بر اینکه صریح آیه تطهیر درباره ی اهل بیت علیهم السلام است، چه ارزشی برای آیه تطهیر باقی می ماند وقتی سخن دختر پیامبر صلی الله علیه و آله را نمی پذیرند .
۳. رد سخن معصوم، کفر است چون طبق آیه تطهیر از هر رجس و آلودگی پاک و مطهرند و طبق آیه شما شهادت خدا بر طهارت و عصمت اهل بیت علیهم السلام را نمی پذیرند و این یعنی ردّ سخن خدا که کفر است.
۴. پذیرفتن سخن علیه معصوم نیز کفر است. وقتی زهرا علیها السلام پرسید اگر کسی علیه من شهادت ناروا دهد آیا بر من حدّ جاری می کنی؟! او ناشیانه جواب مثبت داد، حضرت فوراً فرمود: بنابراین کافر می شوی چون شهادت خدا بر طهارت و عصمت اهل بیت علیهم السلام را ردّ کرده ای و سخن مخلوق را می پذیری.
۵. ارتداد و کفر بخاطر مخالفت عمدی و صریح با قرآن به دلیل نادیده گرفتن آیات تطهیر، ذی القربی، ارث و ارث انبیاء .
۶. مخالفت صریح و عمدی با پیامبر صلی الله علیه و آله با غصب اعطایی ایشان به حضرت زهرا علیها السلام و بی اعتنائی به سخنان پیامبر که فرمودند: فاطمه سیده نساء اهل الجته و آمّ ایمن امراة من اهل الجته.

آفرینش فاطمی

العاده ی مردم.

۳. ترس از عاقبت ظلم:

* شاهد و ناظر بودن خدا .

* زهرا* دختر ترساننده ی از عذاب خدا.

* شکایت زهرا* از آنها به خدا و رسول .

* وعده ی زهرا* به قیامت نزد قاضی که خداست و مدافعش رسول خدا* .

دیگر گام سیاسی زهرا* بعد از مطالبه ی حقوقی مالی و ایراد خطبه ی فدکیه ، خشم گرفتن بر آندو و قطع رابطه با آنان بود . آندو بارها از حضرت اجازه ی عیادت خواستند ولی زهرا* هوشیارانه و سیاستمدارانه اجازه ندادند تا اینکه با وساطت علی* وارد خانه شدند اما زهرا* با آندو قهر کرد و بارها روی خود رو از آندو برگرداند و به علی* فرمود: من هرگز با ایشان سخن نخواهم گفت مگر اینکه مطلبی را از آنان سوال کنم. پس فرمود: شمارا به خدا قسم آیا از پیامبر خدا نشنیدید که می فرمود: «فاطمه پاره ی تن من است، هرکس او را اذیت کند مرا اذیت کرده و هرکس مرا اذیت کند خدا را اذیت کرده؟ گفتند: آری، حضرت فرمودند: الحمدلله. سپس فرمود: خدایا تو و همه ی این حاضران را شاهد می گیرم که این دو نفر در زمان حیات و مرگم مرا اذیت کردند، شکایت آنها را به تو و پیامبرت واگذار می کنم . به خدا قسم از شما آنفر راضی نمی شوم و سخن نمی گویم تا اینکه پدرم پیامبر* را ملاقات کنم تا او درباره ی شما حکم کند. به خدا قسم در هر نمازی که بخوانم بر شما نفرین می کنم.»

این صراحت و سیاست ماندگار فاطمه* اتمام حجت بر همگان بوده است. آخرین مرحله نقشه ی غاصبان ، شرکت در تدفین زهرا* بود تا بر جنایات خود سرپوش بگذارند اما فاطمه* با سیاست خویش آخرین حیلۀ ی آنان را نیز خنثی نمود: زهرا* در وصیت خود به امام علی* فرمود: هرگز نگذار احدی از اینان و تابعانشان در مراسم تشییع و تدفین من شرکت کنند و علی* نیز با قاطعیت وصیت مدبترانه ایشان را عملی ساخت.

اما علت پنهان ماندن قبر یگانه دختر پیامبر اسلام* تا ظهور فرزند قائم او سوالی در ذهن انسان های فکور و آزاده است، که فقط با بررسی زندگی زهرا* و مشی سیاسی آن حضرت می توان به آن پاسخ داد.

حاصل ازدواج پیامبر اسلام و حضرت خدیجه دختر ی به نام فاطمه* بود. اما اصل آفرینش او از رحم مادر آغاز نشده بود، حتی بر اساس روایات از میوه ی شجره ی طوبی در بهشت هم شکل نگرفته بود ، بلکه این ها فقط بهانه ای برای تمثیل کالبد جسمانی او بودند. فاطمه از خدا آغاز شد. این را پدرش ، رسول خدا فرموده: «خدا فاطمه را از نورش آفرید، پیش از آنکه آسمان ها و زمین و حضرت آدم را بیافرید.»

حال بیان امام ششم تا حدی واضح می شود که فرمود: فاطمه از آن رو فاطمه نامیده شد چه این که خلق از معرفت او منقطع اند. بنابراین تصور سخن گفتن در دوران جنبی با مادر و ولادت در حضور حوریان و زنان بهشتی و سجده نمودن به درگاه الهی هنگام تولد و شهادت به یگانگی خدا و نبوت پدر و ولایت اهل بیت ، از چنین حوراء انسیه ای دور از ذهن نخواهد بود.

فرزندداری فاطمی

حضرت زهرا* بزرگترین و زیبا ترین جلوه خدا در زمین و نمونه کامل یک زن هستند که به بهترین شکل مقام مادری را به نمایش گذاشتند. زهرا همان کسی است که خدا درباره ایشان فرمود: «ای احمد اگر تو نبودی افلاک و جهان را خلق نمی کردم و اگر علی نبود تو را نمی آفریدم و اگر فاطمه نبود تو و علی را خلق نمی کردم.

از این رو برتری و شایستگی های روحی و روانی حضرت زهرا خود عامل مهمی در شکل گیری شخصیت کودکان بزرگوارش بود. چنانکه در زیارت حضرت سیدالشهدا* می خوانیم: شهادت می دهم که نوری بودی در صلب مردان بزرگ و رحم زنانی پاک که هرگز به ناپاکی های جاهلیت آلوده نگردید. نکته بعدی الگو دهی عملی ایشان در آموزش فضایل اخلاقی می باشد. امام حسن* در این باره می فرماید: مادرم در شب جمعه تا سپیده دم در محراب عبادت در حالی که ایستاده بود برای مردان و زنان مؤمن دعا می کرد. و در پاسخ سوال من که چرا برای خودت دعا نکردی، فرمود: «اول همسایه بعد خانه». آری حضرت نصیحتی را به فرزندش آموخت

است و روح القدس همان فاطمه است.

همسرداری فاطمی

۱. روحیه بخشی به همسر

فاطمه زهرا علیها السلام در خانه ی یکی از افراد عادی اجتماع زندگی نمی کرد بلکه در خانه ی دومین شخصیت مهم اسلام زندگی میکرد. ایشان به خوبی درک کرده کرده بودند که اگر شمشیر علی نباشد، اسلام چندان پیشرفتی نخواهد داشت. از این رو از تمام قوای خود برای تأمین روحیه ی همسر مبارزش بهره می گرفت. پانسیمان زخم های همسر و شستن لباس های خون آلود جنگ او تنها گوشه ای از جهاد او در منزل به حساب می آمد.

علی علیه السلام می فرمایند: «وقتی به خانه می آمدم و به زهرا نگاه می کردم، تمام غم و غصه هایم بر طرف می شد.» این درحالی بود که دست های خود فاطمه علیها السلام از شدت آسیاب کردن گندم با دستاس زخمی می شدند بطوری که با دیدن این صحنه اشک در چشمان رسول خدا حلقه زد و فرمود: «مشکلات دنیا را به یاد شیرینی جهان آخرت بر خود هموار ساز و تحمل کن.»

۲. قناعت پیشگی، ساده زیستی

ساده پوشی حضرت زهرا به قدری عیان بود که سلمان فارسی هم از پوشیدن چادر وصله دار ساده ی ایشان تعجب می کردند.

ولی حضرت زهرا می فرمود: ای سلمان، خداوند بزرگ، لباس های زینتی و تخت های طلایی را برای ما در روز قیامت ذخیره کرده است. و خطاب به رسول خدا فرمودند: قسم به خدایی که تو را به رسالت برانگیخت، من و همسر من پنج سال است که بر فرشی از پوست گوسفند می خوابیم که روزها شترمان بر روی آن علف می خورد و بالش ما چرمی است که از لیف خرما پر شده است.

یک پیراهن و یک روسری، حوله، رختخوابی با برگ خرما، دو تا تشک کتانی، چهار بالش، دو کوزه سفالی، پرده پشمی، یک حصیر، آسیاب دستی، تشت مسی، یک کاسه و مشک چرمی جهیزیه ی دختر پیغمبر بود، جهیزیه داماد هم دست کمی از جهیزیه عروس نداشت: مشک، برای آب، جالباسی، یک پوست گوسفندیک متکا و یک الک، زهری را هم داشت بابت مهریه

که از شب تا صبح به آن عمل کرده بود و چنین پند و اندرز می کرد که اثر می گذارد و تربیت می کند. داستان سه روز با زبان روزه گرسنگی کشیدن و بخشیدن طعام به فقیر توسط امام حسن و امام حسین علیهم السلام ناشی از همین سیره عملی است.

فضایل فاطمی

۱. گفتگو با فرشتگان الهی:

فاطمه علیها السلام مانند حضرت مریم با فرشتگان الهی هم صحبت بود، از این رو به محدثه نیز ملقب گردیده بود. بطوریکه در ۷۵ روز باقی مانده از عمر ایشان جبرئیل پی در پی به حضورش می رسید و ایشان را از حوادث آینده مطلع می ساخت. امیرالمومنین نیز آنچه حضرت زهرا گزارش می داد، می نوشت که مجموعه ی این سخنان به مصحف فاطمه معروف شده است. سرمایه ای که امام ششم افتخار می کند که با وجود این کتاب همه ی بشریت به ما محتاج هستند.

۲. فاطمه معیار و میزان خشم و رضایت الهی:

پیامبر اکرم فرمودند: «خداوند متعال، با غضب فاطمه غضبناک و با رضایتش راضی میگردد». این مطلب به نوبه ی خود، مقام عصمت کبری حضرت زهرا را اثبات می کند. زیرا اگر انسانی از هوا و هوس پاک نباشد، رضا و غضب او معیار حق و باطل نخواهد بود، پس بدا به حال سقیفه که حضرت زهرا خطاب به آنان فرمود: «به خدا سوگند! با شما حتی یک کلمه سخن نمی گویم تا به ملاقات خدا شتابم و شکایت شما را به نزد خدا ببرم.» و خوشا بر حال دوستداران و محبان ایشان که در روز قیامت (روزی که از شدت عذاب مادر از فرزند غافل است) مورد لطف و شفاعت آن بانوی بزرگوار قرار می گیرد. امام باقر علیه السلام خطاب به جابر فرمود: «به خدا سوگند! فاطمه در این روز شیعیان و دوستدارانش را چنان بر می چیند که پرنده دانه خوب از بد را، علاوه بر این، دوستداران حضرت نیز از حق شفاعت برخوردار خواهد بود.

آری! برای رسیدن به خدا باید از فاطمه جواز گرفت. هر چه باشد او لیلۃ القدر است. به فرمایش امام صادق علیه السلام مراد از لیلۃ فاطمه و مراد از قدر خداست. پس هر که به حقیقت فاطمه را شناخت، خدا راهم خواهد شناخت و منظور از این که شب قدر از هزار شب بهتر است، این است که فاطمه از هزار مومن برتر

فروخت، پیامبر این وسایل نیز با پول زره خریده بود. با این حال در شب عروسی، فاطمه علیها السلام پیراهن نوی خود را به فقیر انفاق می کند و خود لباس وصله دار می پوشد.

چه شب هایی که گرسنه می خوابید ولی همسرش را از نداری مطلع نمی کرد، زیرا به فرموده ی ایشان از خداوند شرم میکردند چیزی از شوهرشان در خواست کنند که از برآوردن آن حاجت ناتوان باشند.

۳. تبعیت از شوهر

هنگامی که حادثه ی تلخ سقیفه اتفاق افتاد، سران حکومت جدید برای جلب نظر افکار عمومی مسلمانان تصمیم گرفتند از حضرت زهرا دلجویی کرده و با رفتن به ملاقات ایشان را تلطیف نمایند، اما حضرت صدیقه کبری برای ابراز خشم و ناراحتی خود از آنها اجازه ملاقات نمی دادند تا اینکه آنها به حضرت علی علیه السلام برای راضی کردن بانو متوسل شدند، وقتی امام علیه السلام ایشان فرمودند: البیت بیتک وانا زوجتک، افعلم ما تشاء: منزل، منزل شماست و من همسران هستم، هر کاری مایل هستید انجام دهید. آری به گفته ی خود امیرمؤمنان علی علیه السلام: فاطمه هیچ گاه کاری نکرد که من خشمگین شوم.

درد و دل های حضرت زهرا در بستر مرگ با همسرشان نیز مصداق بارزی از اطاعت پذیری ایشان از شوهر است؛ آنجا که فرمودند: ای پسر عمو! هرگز مرا دروغ گو و خائن نیافتی، از روزی که با من معاشرت کردی، از دستورات تو مخالفت نکردم. علی علیه السلام نیز در پاسخ فرمودند: معاذ الله «که تو در خانه با من بد رفتاری نموده باشی؟» مراتب خداشناسی، نیکوکاری و پرهیزگاری و بزرگی تو به حدی است که جایی برای مخالفت با من باقی نمی گذارند.

اقتصاد فاطمی

۲. تقسیم کار؛

حضرت زهرا علیها السلام از این نظر نیز اسوه ی حسنه است. آن حضرت بهترین تقسیم کار را در منزل تنظیم می فرماید.

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله نیز کارها را با توجه به توان و

اقتصاد اسلامی مهم تر از منابع اقتصادی است که آن حضرت بهترین شکل معقول و منطقی را جهت استفاده از آن ها به کار گرفت. از آن جمله؛ شکرگزاری، دعا و کمک گرفتن از ذکر خداوند برای رفع نیازمندی های مادی خانواده و ... بیشترین رضایت خاطر را برای اعضا ایجاد می کند. آنچه آنچنان که در ماجرای اطعام مسکین و یتیم و اسیر اعضای خانواده شامل: همسر، فرزندان و حتی خادم منزل با رضایت و خشنودی کامل، حضرت زهرا علیها السلام را همیاری نمودند.

سیره ی عملی حضرت زهرا علیها السلام جهت گیری صحیح و نتایج ارزشمندی را در حوزه اقتصادی دارد که این سیره در چند محور قابل بررسی است .

۱. مدیریت و کار در خانه:

حضرت زهرا علیها السلام کار خانه را تا جایی که برای افراد خانواده و حتی فرزندان شیرخوار، مطلوبیت و رضایت خاطر ایجاد می کرد، برنامه ریزی می فرمود. بلال می گوید: روزی حضرت زهرا علیها السلام را دیدم که مشغول آرد کردن گندم بود در این هنگام فرزندش حسین گریه و بی تابی می کرد. خدمتشان عرض کردم: برای کمک به شما آسیاب کنم یا بچه را آرام نمایم؟ حضرت فرمود: من به آرام کردن فرزند اولی هستم، شما آسیاب را بچرخانید.

این بهترین الگو برای ایفای نقش مادر و توجه به نیاز عاطفی فرزند و انتخاب صحیح در تخصیص و بهینه سازی اقتصادی است؛ چرا که با این کار حضرت زهرا علیها السلام توجه به رضایت خاطر و مطلوبیت فرزند شیرخوارش را بر ادامه کار منزل ترجیح داد که نتیجه ی این تلاش ها، پرورش منابع و سرمایه های انسانی است؛ آن گونه که همین فرزندان در جهت برقراری عدل و داد و عدالت اجتماعی و اقتصادی و ... از تربیت و تعلیم کامل بهره مند شدند و جامعه را نیز رهبری نمودند.

حال ضعف آن ها گریست و جبرئیل آیات ذیل را در شأن حضرت فاطمه علیها السلام و حضرت علی علیه السلام و امام حسن و امام حسین نازل کرد.

(وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَيَّ حُبَّهُ مُسْكِينًا وَتَيْمِيًّا وَأَسِيرًا إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا)؛ و به [پاس] دوستی [آ خدا]، بینوا و یتیم و اسیر را خوراک می دادند. ما برای خشنودی خداست که به شما می خورانیم و پاداش و سپاسی از شما نمی خواهیم.

سخن آخر:

زندگی ساده، خانه ی گلی و ... حضرت زهرا علیها السلام محل رشد و کمال والاترین بندگان خدا بود. زنان با تاسی به سیره ی عملی حضرت زهرا علیها السلام نقش مؤثر و کلیدی در سلامت جامعه و پرورش نیروهای فعال و مولد، در رشد و توسعه اقتصادی جامعه سهم عمده ای دارند.

پس زنان جامعه امروز ما، با الگو گرفتن از فاطمه زهرا علیها السلام نقش کارآمدی در رشد و بالندگی سرمایه های انسانی خواهند داشت

شعر فاطمی

سین اول کوثرالله اعلی برجهان

سرورکل نساء عالمین ودوجهان

سین دوم رایگویم من که زهرای علی

می کندجان، سدّ راه دشمنان این علی

سین سوم سوختن درآتش است

یالعین!! این فاطمه، جان رسول اعظم است

میخ را آتش گدازد، سینه را عشق علی

ناجانمردان وهتک حرمت یار علی؟!

سین چارم گر بگویم، خون دل می جوشدت

سینه ی سوراخ از مسماردر می سوزدت

سین پنجم رایگویم، سقط محسن، آن جوانه، سرّ زهرا

فاش گویم سرّ مستودع، مطهر، میوه ی جان، درّ زهرا

بگویم سین ششم را که ناموس خدا در کوجه باسیلی؟

بگویم بعد پیغمبر چرا ریحانه شد ماه رخش نیلی؟

بگویم سین هفتم، حرف آخر به سر نهادن بروایت؟

یاکه سوز وناله ی طفلان سر و قد کمان، یادشمن ومکر

و سعایت

جمع هفت وهفت را در آخرین هفته ها در جامعه من در

توسل می شمارم

چهارده را چشم در راهم که من این هفت سین فاطمی

را می نگارم

شرایط روحی، روانی و جسمی زن و مرد بین حضرت زهرا علیها السلام و امام علی علیه السلام تقسیم فرمود. کارهایی که با نقش مادری و همسری ارتباط نزدیک دارد و در منزل انجام می شود بر عهده ی حضرت زهرا علیها السلام و کارهای بیرون از منزل به امام علی علیه السلام سپرده شد.

البته این تقسیم کار منحصر به هر کدام نبود؛ بر همین اساس در سیره عملی حضرت علی علیه السلام می خوانیم که هشام می گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: امیرالمؤمنین در کار خانه با حضرت زهرا علیها السلام همکاری می کرد. هیزم جمع می نمود، آب می کشید، جارو می کرد و حضرت زهرا علیها السلام گندم آسیاب می کرد و نان می پخت.

حضرت زهرا علیها السلام با آن همه مقام و منزلت، کار خانه را خود انجام می داد و حتی کارها را با خادم خود تقسیم کرده بود. یک روز ایشان کارهای منزل را انجام می داد و روز دیگر فضا.

۳. ایجاد اعتماد به نفس در فرزندان

حضرت زهرا علیها السلام برای ایجاد اعتماد به نفس در فرزندان خود آن ها را وادار و تشویق به مسابقه و ورزش می کرد.

۴. مدیریت و نقش تغذیه

مدیر لایق و قوی برای تغذیه سالم و کافی نیز برنامه ریزی می نماید. بارها در تاریخ خوانده ایم که حضرت زهرا علیها السلام فرزندان را به قیمت گرسنگی خود سیر می کرد. و این نکته توجه خاص حضرت به تغذیه فرزندان را نشان می دهد.

در ماجرای نذر حضرت زهرا علیها السلام جهت استشفای حسنین: راهنمای خوبی برای جامعه ی اسلامی است. امام علی علیه السلام و فرزندان و فضا ی خادمه نیز به این نذر عمل کردند. امام علی علیه السلام سه صاع جو برای آن سه شب تهیه کرد. حضرت زهرا علیها السلام روز اول یک صاع آرد نمود و نان تهیه کرد. غروب آن روز مسکینی به در خانه آمد و تقاضای طعام کرد. شب دوم و سوم نیز یتیم و اسیر تقاضای غذا کردند و در این سه شب متوالی، روزه داران درگاه الهی با آب افطار کردند و قوت افطار را در راه خدا به نیازمندان بخشیدند. روز چهارم امام علی علیه السلام به اتفاق نور چشمان امام حسن و امام حسین ۸ خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله رسیدند. پیامبر از دیدن

منابع:

- ۱- قاضی نور الله شوشتری/احقاق الحق/ج ۱۰/ص ۲۷۷ | ۲- محمد باقر انصاری و سید حسین رجایی/اسرار فدک | ۳- آیت الله جوادی آملی/اسوه ی بشر/ص ۱۵۷، ۱۰۸، ۷۵، ۷۹ | ۴- سید جواد حسینی مرگز مدیریت های حوزه های علمیه/بانوی بانوان سخن می گویند | ۴- علامه مجلسی/بحار الانوار/ج ۴۳/ص ۶۵، ۶۶، ۴۴، ۱۳۴، ۱۹۵ | ۵- علامه مجلسی/بحار الانوار/ج ۳/ص ۱۹۱، ۱۵۱ | ۶- علامه مجلسی/بحار الانوار/ج ۴۱/ص ۳۰ | ۷- علامه مجلسی/بحار الانوار/ج ۸/ص ۳۰۳ | ۸- علامه مجلسی/بحار الانوار/ج ۷/ص ۵۱، ۵۲ | ۹- سید منذر حکیم/پیشوایان هدایت/جلد ۳ | ۱۰- طبرسی/تفسیر مجمع البیان/ج ۵/ص ۴۰۲ | ۱۱- فرات بن ابراهیم کوفی/تفسیر فرات الکوفی/ص ۵۸۱، ۵۸۲ | ۱۲- آیت الله محمد تقی مصباح یزدی/جامی از زلال کوثر | ۱۳- منصوره جوکار و زهرا خلجی/زهرا و زیبایی ها | ۱۴- الدهر/جلد ۷۶/ص ۹۰۸ | ۱۵- محب الدین طبری/ذخائر العقبی فی مناقب ذوی القربی/صفحه ۵۱ | ۱۶- ابن هشام/السیره النبویه/ج ۲/ص ۱۰۰ | ۱۷- سید منذر حکیم/درسنامه زندگانی و سیره حضرت زهرا | ۱۸- سید حسین اسحاقی/اسبک زندگی فاطمی/ج ۱، ۲ | ۱۹- حمید احمدی جلفایی/صحیفه ی فاطمیه | ۲۰- خراسانی/فاطمه حلقه ی وصل رسالت و امامت/ص ۳۰۴ | ۲۱- محمد جوبباری/فاطمه زهرا سلام الله علیها شکوفه عصمت | ۲۲- ابراهیم امینی/فاطمه زهرا سلام الله علیها بانوی نمونه اسلام | ۲۳- شیخ صدوق/معانی الاخبار/ص ۳۰۳، ۵۹۴، ۳۹۶